УДК 351:316.7:328.184

КУЛЬТУРНИЙ ВИМІР ЕФЕКТИВНОСТІ GOVERNMENT RELATIONS У СИСТЕМІ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ

І. Сочинська-Сибірцева, кандидат економічних наук, доцент
Центральноукраїнський національний технічний університет

Новітній вектор розвитку публічного управління характеризується зростанням ролі комунікаційних механізмів, спрямованих на забезпечення взаємодії між органами державної влади, бізнесом та громадянським суспільством. У цьому контексті Government Relations (GR) виступає не лише як інструмент налагодження зв'язків, а як складна система багаторівневої взаємодії, що базується на принципах відкритості, прозорості та партнерства. Водночас ефективність GR значною мірою визначається не тільки інституційними чи технологічними чинниками, але й культурним середовищем, у якому вона функціонує.

Актуальність дослідження культурного виміру ефективності GR обумовлена трансформаційними процесами в Україні, пов'язаними з євроінтеграційним курсом, реформуванням публічного управління та умовами воєнного стану. За таких умов особливого значення набувають питання довіри до влади, комунікаційної відкритості, залучення громадськості до процесів прийняття рішень та формування нової управлінської культури.

Метою дослідження є обґрунтування ролі культурних чинників у забезпеченні ефективності системи Government Relations у публічному управлінні та визначення ключових елементів культурного середовища, що впливають на якість взаємодії між стейкхолдерами.

У науковій літературі GR традиційно розглядається як інструмент комунікації між державними структурами та зовнішніми групами інтересів [1; 2; 4]. У сучасних наукових дослідженнях питання Government Relations дедалі частіше розглядається крізь призму інституційної та організаційної культури. Зокрема, у роботах зарубіжних авторів наголошується, що ефективність GR значною мірою залежить від рівня довіри між стейкхолдерами та якості публічної комунікації. Так, у праці Bowman S. та Yaxley H. підкреслюється, що сучасні GR-практики трансформуються від інструментів впливу до системи стратегічного партнерства, в якій ключову роль відіграють етичні стандарти, прозорість та професійна культура взаємодії [1]. У свою чергу, Harris P. та співавтори доводять, що інституціоналізація GR у розвинених демократіях базується на чітких культурних нормах взаємодії, які забезпечують баланс між представленням інтересів та публічною підзвітністю. Важливим висновком є те, що саме культурне середовище визначає допустимі межі впливу та формує довіру до державних рішень [2].

Аналіз сучасних досліджень у сфері електронного урядування та публічних комунікацій також підтверджує зростання ролі цифрової культури як складової GR. Зокрема, результати дослідження Journal of Government Science засвідчують, що використання цифрових платформ участі підвищує прозорість взаємодії, однак їх ефективність залежить від рівня цифрової грамотності та довіри громадян до державних інституцій [3].

Вітчизняні дослідження акцентують увагу на трансформаційному характері GR в Україні, де в умовах євроінтеграції та воєнного стану відбувається формування нової культури взаємодії між владою та суспільством. Науковці підкреслюють, що ключовими викликами залишаються фрагментарність нормативного регулювання, недостатній рівень інституціоналізації GR та нерівномірність комунікаційних практик на різних рівнях управління. Водночас відзначається позитивна динаміка у розвитку цифрових інструментів участі та зростанні ролі громадянського суспільства, що створює передумови для формування ефективної культурної основи GR [4].

Культурний вимір ефективності GR доцільно розглядати через систему взаємопов'язаних компонентів. По-перше, це культура довіри, яка визначає рівень відкритості

та готовності сторін до співпраці. У країнах із високим рівнем інституційної довіри GR функціонує як ефективний механізм узгодження інтересів, тоді як у середовищі недовіри він може трансформуватися у формальні або неефективні комунікаційні практики.

По-друге, важливим елементом є комунікаційна культура, що охоплює способи взаємодії, рівень прозорості, доступність інформації та використання сучасних цифрових інструментів. В умовах цифровізації публічного управління саме комунікаційна культура визначає якість діалогу між владою та суспільством.

По-третє, слід виділити етичну культуру GR, яка передбачає дотримання принципів доброчесності, підзвітності та чіткого розмежування між GR і лобістською діяльністю. Високі етичні стандарти сприяють підвищенню довіри до публічних інституцій та легітимності управлінських рішень.

Четвертим компонентом є культура участі, що характеризує рівень залучення громадянського суспільства до процесів формування та реалізації публічної політики. Активна участь стейкхолдерів забезпечує врахування різних інтересів і підвищує якість управлінських рішень.

Окрему увагу слід приділити організаційній культурі органів публічної влади, яка визначає стиль управління, рівень гнучкості та орієнтацію на партнерство. Перехід від адміністративно-командної моделі до партнерської є важливою передумовою ефективного функціонування GR.

З метою узагальнення теоретичних положень та візуалізації культурного виміру ефективності Government Relations представимо його у вигляді системи взаємопов'язаних компонентів, що визначають характер взаємодії між основними стейкхолдерами публічного управління (рис. 1).

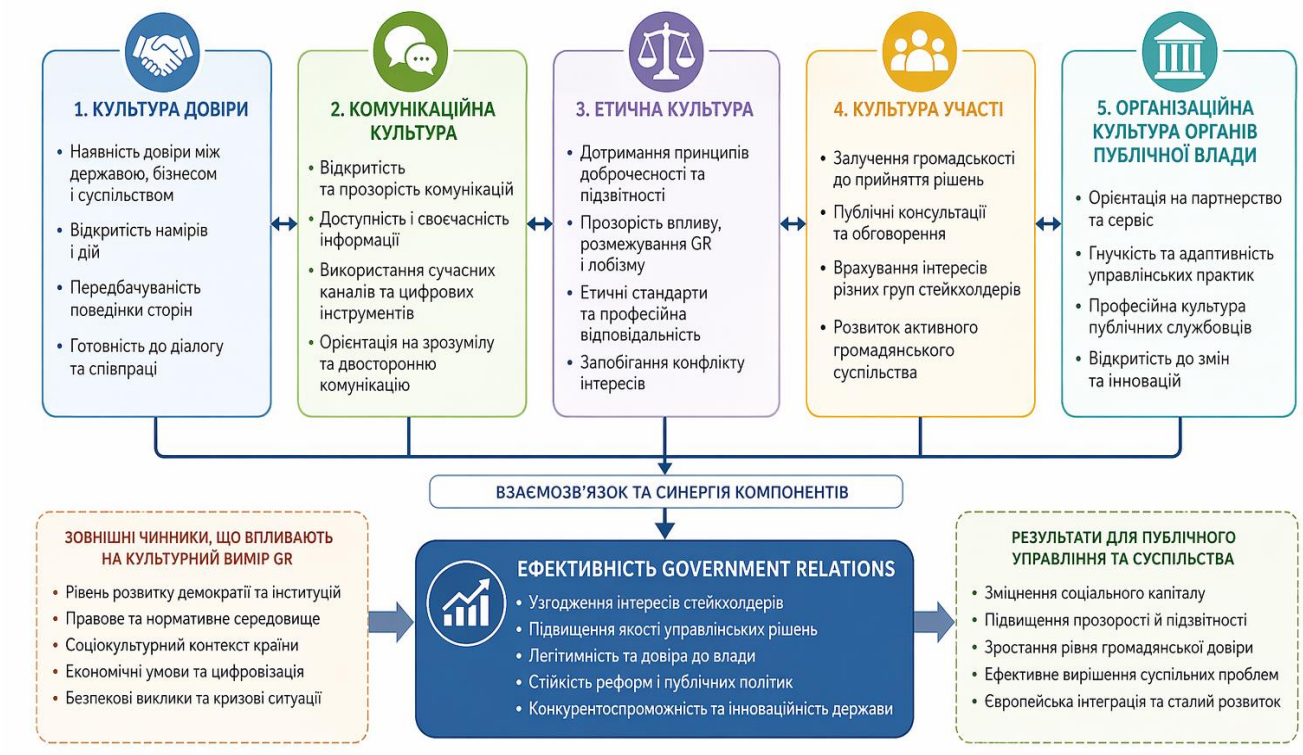

Рисунок 1 – Вплив компонентів культурного виміру на ефективність GOVERNMENT RELATIONS

Джерело: авторська розробка з використанням інструментів штучного інтелекту (генеративна візуалізація)

У такий спосіб, культурний вимір ефективності Government Relations слід розглядати як інтегровану систему чинників, що визначають не лише якість комунікації, але й рівень довіри, відкритості та партнерства у публічному управлінні. Формування зрілої культурної основи GR виступає необхідною передумовою підвищення ефективності управлінських рішень та

забезпечення сталого розвитку суспільства.

У контексті України культурний вимір GR набуває особливої значущості. З одного боку, спостерігається поступове формування культури відкритості, розвиток цифрових інструментів участі та активізація громадянського суспільства. З іншого боку, зберігаються проблеми недостатнього рівня довіри, нерівномірності комунікаційних практик та обмеженої інституціоналізації GR.

В умовах воєнного стану культурні чинники набувають нових характеристик. Зростає роль довіри, солідарності та швидкої комунікації. Водночас виникає необхідність балансування між оперативністю управлінських рішень і дотриманням принципів відкритості. Це створює нові виклики для розвитку GR, разом з тим, відкриває можливості для формування більш зрілої культури взаємодії.

Отримані результати дослідження дозволяють стверджувати, що культурний вимір ефективності Government Relations є системоутворюючим чинником, який визначає результативність взаємодії між державою, бізнесом та громадянським суспільством. На відміну від традиційних підходів, що акцентують увагу переважно на інституційних або нормативно-правових аспектах GR, запропонований підхід доводить, що саме культурне середовище формує передумови для ефективної реалізації комунікаційних механізмів. Встановлено, що взаємодія таких компонентів, як культура довіри, комунікаційна, етична, участі та організаційна культура, створює синергійний ефект, який проявляється у підвищенні якості управлінських рішень, зниженні рівня конфліктності та зростанні суспільної довіри до органів влади.

Доцільним є поглиблення досліджень у напрямку інтеграції цифрових технологій в процес формування культурного середовища GR, зокрема: використання інструментів електронної демократії, платформ публічних консультацій та аналітики великих даних. Окремої уваги потребує вивчення впливу штучного інтелекту на трансформацію комунікаційної культури та прийняття управлінських рішень у публічному секторі.

Варто підкреслити необхідність подальшого наукового осмислення культурного виміру GR в частині його кількісного вимірювання та практичної імплементації. Перспективним напрямком є розроблення системи індикаторів оцінювання культурної зрілості GR, що дозволить здійснювати моніторинг рівня довіри, відкритості та ефективності комунікаційних процесів у публічному управлінні.

У підсумку слід зазначити, що перспективні вектори досліджень мають бути спрямовані на розроблення комплексних моделей оцінювання ефективності Government Relations із урахуванням культурних, технологічних та інституційних чинників. Такий підхід дозволить зміцнити систему публічного управління, орієнтовану на партнерство, довіру та сталий розвиток.

Список літератури

1. Bowman S., Yaxley H. (2026). Public Affairs Management: A Guide to Professional Practice. URL: https://www.routledge.com/Public-Affairs-Management-A-Guide-to-Professional-Practice/Bowman-Yaxley/p/book/9781032306957

2. Harris, P., Bitonti, A., Fleisher, C. S., & Binderkrantz, A. S. (Eds.). (2022). The Palgrave Encyclopedia of Interest Groups, Lobbying and Public Affairs. Palgrave Macmillan. DOI: https://doi.org/10.1007/978-3-030-44556-0

3. Journal of Government Science (2024). E-Government Public Relations: A Systematic Literature Review. Journal of Government Science, 5(2), P.100–116. DOI: https://doi.org/10.54144/govsci.v5i2.74

4. Воронкова А., Залізнюк В., Максимов О. (2024). Адаптація державного управління до глобальних криз, таких як війна: навчання на досвіді. World conference on future innovations and sustainable solutions. Futurity Research Publishing. DOI: https://doi.org/10.5281/zenodo.14057525